

GYVENTOJŲ, VYKLANČIŲ INDIVIDUALIĄ VEIKLĄ PAGAL PAŽYMĄ, BUHALTERINĖ APSKAITA. PVM PRIEVOLEŠ

VMI prie FM
Mokesčių informacijos departamentas
2019 m.

VALSTYBINĖ
MOKESČIŲ
INSPEKCIJA

Seminaro planas

- Individualios veiklos (toliau – IV) pajamos
- IV leidžiami atskaitymai
- IV buhalterinė apskaita
- IV pajamų apmokestinimo pavyzdžiai
- PVM prievolės
- Prekių tiekimo (paslaugų teikimo) įforminimas PVM sąskaita faktūra
- Įvykusių sandorių deklaravimas
- Elektroninis sąskaitų faktūrų posistemis (i. SAF)
- Teisės aktai

Individuali veikla

Individuali veikla – savarankiška veikla, kuria versdamasis gyventojas siekia gauti pajamų ar kitokios ekonominės naudos per tęstinį laikotarpį (GPMĮ 2 str. 7 dalis):

- savarankiška bet kokio pobūdžio komercinė arba gamybinė veikla, išskyrus nekilnojamųjų pagal prigimtį daiktų pardavimo ir (ar) nuomos veiklą, taip pat finansinių priemonių sandorius;
- savarankiška kūryba, mokslinė, profesinė, (iki 2017-12-31 įskaitant laisvasias profesijas), ir kita panašaus pobūdžio savarankiška veikla;
- savarankiška sporto veikla;
- savarankiška atlikėjo veikla.

Individualios veiklos pajamos

IV pajamos GPMĮ 10 str.

- IV pajamoms priskiriamos visos pajamos iš IV, įskaitant pajamas iš IV turto, **išskyrus nekilnojamąjį pagal prigimtį daiktą**, nuomos, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn.
- **Svarbu.** IV **nekilnojamojo turto** pardavimo pajamos apmokestinamos 15 proc. tarifu. Gyventojų pajamų mokesčiu (toliau – GPM) neapmokestinamos nekilnojamojo turto pardavimo pajamos, jei turtas išlaikytas nuo jo įsigijimo iki pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn ne mažiau kaip 10 metų (buvo 5 metai).

Individualios veiklos pajamos

IV pajamos pripažįstamos

(GPMĮ 8 str. 5, 6 d.)

**Pinigų
apskaitos
principu**

Faktišku pajamų gavimo momentu

**Kaupimo
apskaitos
principu**

Tuo momentu, kai pajamos uždirbamos, neatsižvelgiant į apmokėjimo laiką

Principas pradedamas taikyti tą mokestinį laikotarpį, kurį gyventojas įregistruojamas PVM mokėtoju arba savo IV priskiria ir pradeda naudoti ilgalaikį turtą

Individualios veiklos pajamos

- Į kaupimo apskaitos principo taikymo metus pereinančios pirkėjų skolos į pajamas įtraukiamos po šių skolų apmokėjimo, tačiau ne vėliau kaip per 3 metus nuo mokestinio laikotarpio, kurį buvo pereita prie kaupimo apskaitos principo, pradžios.
- Gyventojai, pradėję taikyti kaupimo apskaitos principą, jį taiko iki veiklos pabaigos.

Individualios veiklos pajamos

Pavyzdys

Gyventojas, vykdamasis individualią baldų gamybos veiklą ir taikantis **kaupimo apskaitos principą**, 2019 m. pardavė gaminių už 15 000 Eur.

Pirkėjai už gaminius atsiskaito dalimis:

- 2019 m. sumokėjo 12 000 Eur
- 2020 m. sumokės 3 000 Eur

Žaliavas gamybai už 10 000 Eur gyventojas įsigijo 2019 m., tačiau su tiekėjais atsiskaitys 2020 m.

2019 m. pajamos – 15 000 Eur, išlaidos – 10 000 Eur

Individualios veiklos pajamos

Pavyzdys

Gyventojas, taikantis **pinigų apskaitos** principą, vykdo papildomo mokymo veiklą.

Per 2019 m. gyventojas suteikė paslaugų už **10 000** Eur, tačiau paslaugų pirkėjai 2019 m. sumokėjo **8 000** Eur.

Likusią **2 000** Eur sumą sumokės 2020 m. sausio mėn.

Gyventojas, suteikdamas pirkėjų 2019 m. apmokėtas (8 000 Eur) paslaugas, patyrė 4 000 Eur išlaidų (3 000 Eur sumokėjo 2019 m., 1 000 Eur sumokės 2020 m.).

2019 m. **pajamos – 8 000 Eur, išlaidos – 4 000 Eur.**

Individualios veiklos pajamos

A klasės pajamoms priskiriamos GPMĮ 22 str. 2 dalyje nurodytos pajamos, iš jų ir:

- už parduotas atliekas iš nuolatinio Lietuvos gyventojų, vykdančio individualią atliekų supirkimo veiklą, gautos individualios veiklos ir ne individualios veiklos pajamos;
- už nekilnojamojų pagal prigimtį daiktų nuomą iš individualią veiklą vykdančio nuolatinio Lietuvos gyventojų gautos pajamos.

Pvz., kai IV vykdančias gyventojas išmokės kitam gyventojui išmokas už nuomojamą žemės sklypą ar kitą NT privalės apskaičiuoti, išskaičiuoti ir sumokėti į biudžetą 15 proc. pajamų mokesčių.

Nuo 2018-01-01 individualios veiklos pajamos, gautos iš darbdavio priskiriamos B klasės pajamoms.

Individualios veiklos pajamos

Nuo individualios veiklos pajamų mokėtino pajamų mokesčio dydis nustatomas metinėms apmokestinamosioms pajamoms, pritaikius 15 proc. pajamų mokesčio tarifą, iš gautos sumos atėmus pajamų mokesčio kredito sumą, apskaičiuotą GPMĮ 18² straipsnyje nustatyta tvarka (pritaikius atitinkamas formules).

Individualios veiklos pajamos

- Kai metinės apmokestinamosios individualios veiklos pajamos neviršija 20 000 Eur per metus, taikytinas pajamų mokesčio kreditas apskaičiuojamas pagal šią formulę:

Pajamų mokesčio kreditas = metinės individualios veiklos apmokestinamosios pajamos x 0,1.

- Jei didesnės negu 20 000 Eur per metus, taikytinas pajamų mokesčio kreditas apskaičiuojamas pagal šią formulę:

Pajamų mokesčio kreditas = metinės individualios veiklos apmokestinamosios pajamos x (0,1 – 2/300000 x (metinės individualios veiklos apmokestinamosios pajamos – 20 000)).

Individualios veiklos pajamos

Pavyzdžiui:

1) 2019 m. gautos 20 000 Eur IV apmokestinamosios pajamos

GPM taikant 15 proc.: $20\,000 \times 15 \text{ proc.} = \mathbf{3\,000 \text{ Eur}}$

Pajamų mokesčio kreditas $20\,000 \times 0,1 = 2\,000 \text{ Eur}$

Mokėtinas GPM: $3\,000 - 2\,000 = \mathbf{1\,000 \text{ Eur}}$

2) 2019 m. gautos 25 000 Eur IV apmokestinamosios pajamos 25 000 Eur

GPM taikant 15 proc.: $25\,000 \times 15 \text{ proc.} = \mathbf{3\,750 \text{ Eur}}$

Pajamų mokesčio kreditas: $25\,000 \times (0,1 - \frac{2}{300000} \times (25\,000 - 20\,000)) = 1\,666,66(6)$

Mokėtinas GPM: $3\,750 - 1\,666,67 = \mathbf{2\,083,33 \text{ Eur}}$

Individualios veiklos pajamos

Jei per kalendorinius metus apmokestinamosios pajamos:

neviršija 20000 eurų,
faktiškai
apmokestinamos
5 proc.

viršijus 20000 eurų ribą,
pajamų mokestis
atitinkamai didėja
nuo 5 proc. iki 15 proc.

pasiekia 35000 eurų
sumą, taikomas 15 proc.
pajamų mokesčio tarifas

Individualios veiklos pajamos

Apskaičiuojant ir deklaruojant 2018 metų mokestinio laikotarpio pajamų mokestį, mokėtiną nuo individualios žemės ūkio veiklos pajamų, (kai tokias pajamas gaunantis gyventojas privalo registruotis ar yra įregistruotas PVM mokėtoju), taikomas **10 proc.** pajamų mokesčio tarifas, o taikytinas pajamų mokesčio kreditas apskaičiuojamas pagal formulę:

- Kai metinės apmokestinamosios individualios žemės ūkio veiklos pajamos neviršija 20 000 eurų per metus:

Pajamų mokesčio kreditas = metinės individualios žemės ūkio veiklos apmokestinamosios pajamos x 0,05;

- Kai metinės apmokestinamosios individualios žemės ūkio veiklos pajamos yra didesnės negu 20 000 eurų per metus (jeigu pagal šią formulę apskaičiuotas pajamų mokesčio kreditas yra neigiamas, laikoma, kad jis lygus 0):

Pajamų mokesčio kreditas = metinės individualios žemės ūkio veiklos apmokestinamosios pajamos x (0,05 – 1/300 000 x (metinės individualios veiklos apmokestinamosios pajamos – 20 000)).

Individualios veiklos pajamos

**IV
apmokestinamosios
pajamos**

IV pajamos

Leidžiami
atskaitymai ir
neapmokestinamosios
pajamos

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

Leidžiamais atskaitymais laikomos gyventojų patirtos su individualios veiklos pajamomis susijusios įprastinės šiai veiklai išlaidos

Individualios veiklos pajamų gavęs (uždirbęs) gyventojas gali pasirinkti iš jų atimti:

faktiškai patirtas išlaidas, pagrįstas juridinę galią turinčiais dokumentais

arba

sumą, lygią 30 proc. mokestiniu laikotarpiu gautų (uždirbtų) IV pajamų (nuostata netaikoma, kai pajamos (ar jų dalis) gaunamos iš darbdavio)

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

Pavyzdys

- Gyventojas vykdo individualią paslaugų veiklą. 2019 metais gavo (uždirbo) 15 000 Eur pajamų.
Leidžiamais atskaitymais nusprendė pripažinti 30 proc. gautų pajamų.
- Pajamos – 15 000 Eur
- Leidžiami atskaitymai – 4 500 Eur ($15\,000 \times 30\%$)
- IV apmokestinamosios pajamos – 10 500 Eur ($15\,000 - 4\,500$)

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

Leidžiami atskaitymai, kai gyventojas vykdo kelias skirtingas veiklos rūšis

- **Nuo 2018-01-01 pripažinta netekusia galios GPMĮ 18 str. 6 dalis** (Leidžiami atskaitymai), t. y., neteko galios nuostata, jog su IV pajamų gavimu (uždirbimu) susiję leidžiami atskaitymai atimami atskirai pagal kiekvienos IV rūšies pajamas.
- **Apskaičiuojant 2018 ir vėlesnių metų pajamas**, gyventojas, vykdamas kelių skirtingų rūšių IV, visoms veiklos rūšims turi pasirinkti **tą patį (vieną) išlaidų pripažinimo būdą**: arba leidžiamais atskaitymais priskirti faktiškai patirtas išlaidas, arba sumą lygią 30 proc. gautų (uždirbtų) IV pajamų.
- (iki 2018 metų mokestinio laikotarpio – leidžiami atskaitymai atimami **atskirai pagal kiekvienos IV rūšies pajamas** ir skirtingoms veiklos rūšims galima buvo pasirinkti **skirtingus išlaidų būdus**).
- **Išimtis**: 2018 m. su **žemės ūkio IV** pajamų gavimu susiję leidžiami atskaitymai (leidžiami atskaitymai atimami tik iš IV žemės ūkio veiklos pajamų).

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

Pavyzdys. Gyventojas vykdo kelių rūšių individualią veiklą: internetinę prekybą (2017 m. leidžiamiems atskaitymams priskyrė faktiškai patirtas šios IV išlaidas, pagrįstas juridinę galią turinčiais dokumentais) ir konsultavimo veiklą (2017 m. leidžiamiems atskaitymams priskyrė 30 proc. nuo gautų konsultavimo IV pajamų).

Klausimas: Ar skaičiuojant pajamų mokestį nuo 2018 m. gautų IV pajamų bus sumuojamos pajamos ir išlaidos iš abiejų IV rūšių?

Atsakymas: Nuo 2018 m. IV pajamos yra sumuojamos ir leidžiami atskaitymai priskiriami visoms gautoms IV pajamoms, todėl gyventojas turi pasirinkti IV leidžiamiems atskaitymams iš abiejų veiklos rūšių priskirti faktiškai patirtas išlaidas arba išlaidomis laikyti 30 proc. gautų (uždirbtų) IV pajamų.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

- Kai pajamos pripažįstamos jų gavimo momentu (taikant pinigų apskaitos principą), leidžiamų atskaitymų suma **negali viršyti** per tą mokestinį laikotarpį gautų IV pajamų.
- Jei taikant kaupimo apskaitos principą gaunami mokestinio laikotarpio nuostoliai (iš IV pajamų atėmus neapmokestinamąsias pajamas ir leidžiamus atskaitymus), – **jų suma perkeliama į kitą mokestinį laikotarpį.**

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

- Mokestinius **nuostolius galima perkelti neribotą laiką.**
- Jeigu mokestiniai nuostoliai gaunami ilgiau negu vienerius metus, pirmiausia perkeliama ankstesnių metų nuostoliai.
- Vėliau patirti mokestiniai nuostoliai perkeliama tik padengus ankstesnių metų nuostolius.
- Iki 2017-12-31 jeigu gyventojas vertėsi kelių skirtingų rūšių IV, tai iš skirtingų IV rūšių susidarę mokestiniai nuostoliai galėjo būti dengiami tik tos rūšies veiklos, dėl kurios tie nuostoliai susidarė, pajamomis (ši nuostata taikoma deklaruojant 2017 ir ankstesnių mokestinių laikotarpių pajamas).
- **Nuo 2018-01-01** iš skirtingų IV rūšių susidarę mokestiniai nuostoliai dengiami visų rūšių veiklos pajamomis.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

Tai patirtos įprastinės ir būtinos veiklos išlaidos, susijusios su per mokestinį laikotarpį faktiškai gautomis (uždirbtomis) IV pajamomis:

- perparduodamų prekių, medžiagų, žaliavų, detalių ir kt. įsigijimo išlaidos,
- ilgalaikio turto (IT) įsigijimo išlaidos (nusidėvėjimas),
- veikloje naudojamo turto nuomos, eksploatavimo bei remonto išlaidos,
- reklamos, palūkanų, įrankių įsigijimo išlaidos,
- samdomų darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos,
- socialinio draudimo, sveikatos draudimo įmokos,
- privalomos rinkliavos, mokesčiai ir kitos išlaidos.

Išlaidos, nepriklausomai nuo taikomo apskaitos principo (pinigų ar kaupimo) iš IV pajamų atskaitomos neatsižvelgiant į tai, ar jos faktiškai apmokėtos.

GPMĮ 18 straipsnis

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

- **Prekių, medžiagų, žaliavų, detalių** ir kt. įsigijimo išlaidos priskiriamos gyventojų IV leidžiamiems atskaitymams, jeigu jos patirtos pajamoms gauti (uždirbti). Šios išlaidos turi būti pagrįstos juridinę galią turinčiais dokumentais.
- Jeigu gyventojas **iki IV įregistravimo** įsigyja medžiagų, žaliavų, detalių ar kitų prekių, kurias vėliau parduoda vykdydamas IV, o gautas pajamas priskiria IV pajamoms, tai jis gali šių prekių įsigijimo kainą priskirti IV leidžiamiems atskaitymams, jeigu turi reikalavimus atitinkančius prekių įsigijimo dokumentus.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

IV naudojamas turtas (GPMĮ 2 str. 29 dalis)

- **IV turtas – turtas (ar jo dalis), kurį (kurią) gyventojas naudoja tik savo IV.**

IV turtas skirstomas į ilgalaikį ir trumpalaikį.

- **IT** – tai turtas, kuris naudojamas IV ilgiau kaip 1 metus ir kurio įsigijimo kaina ne mažesnė už gyventojų nusistatytą kainą.
- **Trumpalaikis turtas** – tai turtas, kuris IV naudojamas gyventojų pajamoms uždirbti (ekonominei naudai gauti) trumpiau kaip vienerius metus, o jo įsigijimo kaina į leidžiamus atskaitymus įskaitoma tą mokestinį laikotarpį, kurį šis turtas pradėtas naudoti.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

- IV vykdyti gali būti naudojamas asmeninis, bendras sutuoktinių, taip pat ne nuosavybės teise priklausantis turtas.
- Sutuoktinių bendrosios jungtinės nuosavybės teise turimo turto įsigijimo išlaidos (nusidėvėjimas) vieno iš sutuoktinių IV leidžiamiesiems atskaitymams **gali būti priskiriamos tik esant kito sutuoktinio sutikimui ši turtą valdyti, naudoti ir juo disponuoti kaip IV turtu.**
- Nesant tokio sutikimo – leidžiamiesiems atskaitymams gali būti priskiriama **ne daugiau kaip 50 proc. nustatyta tvarka apskaičiuotos tokio IV naudojamo IT įsigijimo išlaidų sumos.**
- **Sutikimas** – laisvos formos dokumentas, kuriame turi būti nurodyta, dėl kokio turto šis sutikimas yra surašytas ir abiejų sutuoktinių rekvizitai (vardas, pavardė, parašas).

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

IV naudojamas turtas

- Gyventojas, **prieš pradėdamas IV naudoti IT**, turi Valstybinei mokesčių inspekcijai (toliau – VMI) pateikti užpildytą Fizinio asmens pranešimo apie IT ar jo dalies priskyrimą vykdomai individualiai ir / arba kitai ekonominei veiklai **FR0457** formą (toliau – FR0457 forma).
- FR0457 forma turi būti pateikiama kiekvieną kartą prieš pradėdant IV naudoti IT arba šioje veikloje nustojus jį naudoti.
- **Apie trumpalaikio turto naudojimą IV pranešti VMI nereikia.**

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

IT nusidėvėjimas

Nusidėvėjimas (amortizacija) skaičiuojamas IT, kuris:

- priklauso gyventojui nuosavybės teise ar įsigytas lizingu ir
- naudojamas IV ilgiau kaip 1 metus, ir
- jo kaina ne mažesnė už nusistatytąją, ir
- turtas nurodytas VMI pateiktoje FR0457 formoje, ir
- nepriskiriamas IT, kurio įsigijimo išlaidos leidžiamiems atskaitymams nepriskiriamos.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

IT nusidėvėjimas

- IT įsigijimo išlaidos (išskyrus gyvenamųjų pastatų ir patalpų, lengvųjų automobilių) **atimamos lygiomis dalimis** per laikotarpį – **ne trumpesnį** negu PMĮ 1 priedėlyje nustatytas nusidėvėjimo normatyvas metais.
- Nusidėvėjimo normatyvas pradedamas skaičiuoti **nuo to mėnesio**, kurį ilgalaikis turtas **pradėtas naudoti IV**.

Svarbu. Žemės įsigijimo išlaidos negali būti atimamos iš IV pajamų.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

- IT įsigijimo išlaidomis laikoma turto įsigijimo kaina **su PVM**, jei turto įsigijimo momentu gyventojas **nėra PVM mokėtojas**, t. y. toks gyventojas turto nusidėvėjimą turi skaičiuoti **nuo turto įsigijimo kainos su PVM**.
- Jeigu **IT priskiriamas IV turtui ne tą patį mokesstinį laikotarpį** (kalendoriniais metais), kurį įsigytas, nustatant to turto įsigijimo išlaidas, kurios gali būti atskaitomos iš pajamų, turi būti skaičiuojamas **sąlyginis nusidėvėjimas**.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

Pavyzdys

Gyventojas 2017 m. sausio 3 d. už 30 000 Eur įsigijo sandėlį, kurį 100 proc. IV pradėjo naudoti nuo 2018 m. sausio 15 d. (PMĮ 1 priedėlyje turtui nustatytas 15 metų nusidėvėjimo normatyvas).

Sąlyginis nusidėvėjimas skaičiuojamas nuo kito mėnesio 1 dienos po sandėlio įsigijimo (2017 m. vasario 1 d.) **iki mokestinio laikotarpio, kurį pastatas buvo pradėtas naudoti IV, pradžios** (iki 2018 m. sausio 1 d.):

$30\,000 \text{ Eur} : 15 \text{ metų} : 12 \text{ mėn.} \times 11 \text{ mėn.} = 1\,833,33 \text{ Eur}$

FR0457 formos 12 laukelyje nurodoma sandėlio įsigijimo kaina sumažinta sąlyginio nusidėvėjimo suma, t. y. 28 167 Eur (30 000 Eur – 1 833,33 Eur)

2018 metų leidžiamiems atskaitymams priskiriama 1 877,78 Eur (28 166,67 Eur : 15 m.) šio pastato nusidėvėjimo suma.

FR0457

Deklaraciją galima tik dailiosiomis spausdintinėmis rašinėms

FR0457

Versija

02

Spausdais

Pildo AVMI da tuotoja

1 Mokesčio mokėtojo identifikacinis numeris (kodas) 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1

2 Mokesčio mokėtojo vardas V A R D E N I S

3 Mokesčio mokėtojo pavardė P A V A R D E N I S

4 Gyvenamosios vietos adresas V I L N I U S , L I N K S M O J I G . 1

5 Telefonas 8 5 1 2 3 4 5 6 7

6 Elektroninio pašto adresas V A R D E N I S @ M A I L . C O M

Forma patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2009 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. VA-67 (2014 m. gruodžio 19 d. įsakymo Nr. VA-199 redakcija)

FIZINIO ASMENS PRANEŠIMAS APIE ILGALAIKIO TURTO AR JO DALIES PRISKYRIMĄ VYKDOMAI INDIVIDUALIAI / ARBA KITAI EKONOMINEI VEIKLAI

Pildymo data 7 2 0 1 8 - 0 1 - 1 5

8 Turto rūšies kodas	9 Unikalus nekilnojamojo turto numeris	13 PVM suma	14 Turto įsigijimo arba importo PVM sumokėjimo (įskaitymo) data	15 Turto dalies (%) priskyrimas veiklai	16 Turto naudojimo pradžia	10 Pažymėti, jei bus nesilaikoma norma tyg*	11 Pažymėti, jei yra sutuoktinio sutikimas dėl šio turto naudojimo**	12 Apskaičiuota įsigijimo kaina, nurodyta šiame lape (12 laukelių suma)
8 3	9 4 5 0 6 - 2 5 7 8 - 0 7 5 0	13	14 2 0 1 7 - 0 1 - 0 3	15 1 0 0	16 2 0 1 8 - 0 1 - 1 5	10 ☐	11 ☒	12
8 1 1	9	13	14 M M M M - m m - d d	15 5 0	16 2 0 1 8 - 0 1 - 1 5	10 ☐	11 ☒	12
8	9	13	14 M M M M - m m - d d	15	16 M M M M - m m - d d	10 ☐	11 ☐	12

*Bus nesilaikoma Pelno mokesčio įstatymo 1 priedėlyje nustatytų nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvų (pažymėti, jei taip)
**Yra sutuoktinio sutikimas valdyti, naudoti ir disponuoti šiuo turto (pažymėti, jei taip)
***Nuo šios kainos bus skaičiuojamas turto nusidėvėjimas

Apskaičiuota įsigijimo kaina, nurodyta šiame lape (12 laukelių suma)

18

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

Pavyzdys

Gyventojas 2018 m. sausio 15 d. įsigijo stakles už 3 000 Eur, kurias IV pradėjo naudoti 2018 m. vasario 20 d.

Gyventojo nusistatyta IT minimali kaina 300 Eur. Mašinoms ir įrengimams PMĮ 1 priedėlyje nustatytas nusidėvėjimo normatyvas – 5 metai.

Mėnesiui tenkanti staklių nusidėvėjimo suma – 50 Eur (3 000 Eur : 60 mėn. (5 metai)).

Metinė 2018 m. staklių nusidėvėjimo suma – 550 Eur (50 Eur x 11 mėn.).

FR0457

Deklaraciją pilnai tik duosiosoms spausdintinėms radiems

FR0457

Versija 02

Spausdais

Forma patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministro biuro 2009 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. VA-87 (2014 m. gruodžio 19 d. įsakymo Nr. VA-199 redakcija)

1 Mokesčio mokėtojo identifikacinis numeris (kodas) 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1

2 Mokesčio mokėtojo vardas V A R D E N I S

3 Mokesčio mokėtojo pavardė P A V A R D E N I S

4 Gyvenamosios vietos adresas V I L N I U S , L I N K S M O J I G . 1

5 Telefonas 8 5 1 2 3 4 5 6 7

6 Elektroninio pašto adresas V A R D E N I S @ M A I L . C O M

FIZINIO ASMENS PRANEŠIMAS APIE ILGALAIKIO TURTO AR JO DALIES PRISKYRIMĄ VYKDOMAI INDIVIDUALIAI / ARBA KITAI EKONOMINEI VEIKLAI

Pildymo data 7 2 0 1 8 - 0 2 - 2 0

8 Turto rūšies kodas 9 Unikalus nekilnojamojo turto numeris 10 Pažymėti, jei bus nesilaikoma normatyvų** 11 Pažymėti, jei yra sutuoktinio sutikimas dėl šio turto naudojimo*** 12 Apskaičiuota

13 PVM suma 14 Turto įsigijimo arba importo PVM sumokėjimo (įskaitymo) data 15 Turto dalies (%) priskyrimas veiklai 16 Turto naudojimo pradžia 17 Turto naudojimo pabaiga

8 3 9 4 5 0 6 - 2 5 7 8 - 0 7 5 0 10 11 12

13 14 2 0 1 7 - 0 1 - 0 3 15 1 0 0 16 2 0 1 8 - 0 1 - 1 5 17 M M M M - m m

8 1 1 9 10 11 12

13 14 M M M M - m m - d d 15 5 0 16 2 0 1 8 - 0 1 - 1 5 17 M M M M - m m

8 4 9 10 11 12

13 14 2 0 1 8 - 0 1 - 1 5 15 1 0 0 16 2 0 1 8 - 0 2 - 2 0 17 M M M M - m m

*Bus nesilaikoma Pieno mokesčio įstatymo 1 priedėlyje nustatytų nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvų (pažymėti, jei taip)
**Yra sutuoktinio sutikimas valdyti, naudoti ir disponuoti šiuo turto (pažymėti, jei taip)
***Nuo šio bus kainos bus skaičiuojamas turto nusidėvėjimas

Apskaičiuota įsigijimo kaina, nurodyta šiame lape (12 laukelių suma) 18

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

- **Svarbu.** IT įsigijimo išlaidos turi būti sumažintos tam tikslui panaudotų nacionalinio biudžeto, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto, Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, kitų valstybės pinigų fondų, savivaldybių fondų, **Europos Sąjungos** lėšų ir **kitos finansinės paramos suma**, jeigu tokios lėšos ar tokia parama buvo gauta.
- Jei pagal PMĮ 1 priedėlyje nustatytus nusidėvėjimo normatyvus IT yra pilnai nusidėvėjęs, nurodžius jį FR0457 formoje, bus galima leidžiamiems atskaitymams priskirti tik tokio turto eksploatacines / remonto išlaidas.
- Pardavus IV ilgalaikį turtą (išskyrus nekilnojamąjį turtą), įsigijimo kainai gali būti priskirta tik ta šio turto įsigijimo kainos dalis, kuri nebuvo atskaityta kaip IT nusidėvėjimo (amortizacijos) išlaidos.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

Galima nesilaikyti PMĮ 1 priedėlyje nustatytų nusidėvėjimo normatyvų, t. y. priskirti IT įsigijimo kainą leidžiamiems atskaitymas per pageidaujama laikotarpį (pvz., tą patį mokestinį laikotarpį, kurį turtas įsigytas), jeigu tenkinamos **visos** sąlygos:

- įsigytas **IT yra nenaudotas ir pagamintas ne anksčiau kaip prieš 2 metus** (skaičiuojant nuo IT naudojimo pradžios);
- įsigytas **turtas gyventojų IV bus naudojamas ne trumpiau kaip 36 mėnesius**;
- įsigytas **IT yra priskirtinas PMĮ 1 priedėlio IT grupėms „mašinos ir įrengimai“, „įrenginiai (statiniai, gręžiniai ir kt.)“.**

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

- Jeigu įsigytas turtas priklauso grupėms „**kompiuterinė technika ir ryšių priemonės (kompiuteriai, jų tinklai ir įranga)**“, „**programinė įranga**“, „**įsigytos teisės**“, nesilaikyti PMĮ 1 priedėlyje nustatytų nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvų galima tik tuo atveju, jeigu šis turtas būtinas kitam materialiajam turtui eksploatuoti.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

- Kai IT naudojamas ne tik IV (bet ir asmeniniais tikslais), maksimali įsigijimo išlaidoms priskiriama turto įsigijimo kainos dalis, išskyrus mobiliojo ryšio priemones, negali viršyti – 90 proc.
- Mobiliojo ryšio priemonės – 50 proc.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

- **IV naudojamo turto eksploatavimo ir remonto** (*paprasto*) **išlaidos** leidžiamiems atskaitymams priskiriamos pagal to turto **faktinį naudojimą** IV (t. y. turto dalies (procentais) priskyrimą IV), neatsižvelgiant į tai, ar to turto įsigijimo išlaidos (ar bet kokia jų dalis) buvo priskirta leidžiamiems atskaitymams, ar ne.
- Šios išlaidos leidžiamiems atskaitymams priskiriamos tą mokestinį laikotarpį, kurį patiriamos.
- Šis ilgalaikis turtas turi būti nurodytas **FR0457 formoje**.
- Jeigu IV turtas buvo naudojamas ne visą mokestinį laikotarpį, tai leidžiamiems atskaitymams turto eksploatavimo ir remonto išlaidos priskiriamos nuo to mėnesio, kurį turtas pradėtas naudoti IV.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

Pavyzdys

Gyventojas, vykdamas konsultavimo individualią veiklą, 2018 m. kovo 15 d. veiklai priskyre (pateikė FR0457 formą) savo lengvąjį automobilį, kurį vykdomoje veikloje naudoja 50 proc.

Automobiliui buvo atliktas remontas:

- 2018 m. sausio 9 d. (sąskaita faktūra 250 Eur sumai),
- 2018 m. kovo 29 d. (sąskaita faktūra 300 Eur sumai),
- 2018 m. gegužės 10 d. (sąskaita faktūra 250 Eur sumai).

Leidžiamiems atskaitymams gyventojas galės priskirti 275 Eur automobilio remonto išlaidų $(300 + 250) \times 50 \%$.

Pastaba. 2018 m. sausio mėnesį patirtos automobilio remonto išlaidos negali būti priskiriamos leidžiamiems atskaitymams, kadangi automobilis IV priskirtas nuo 2018 m. kovo 15 d.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

- Jei atliekamas IV (**nuosavo**) ilgalaikio materialiojo turto (išskyrus gyvenamuosius pastatus ir patalpas bei lengvuosius automobilius, išskyrus tuos, kurie naudojami tik teikiant transporto arba vairavimo mokymo paslaugas ir (arba) nuomojami) **remontas, kuris pailgina turto naudingo tarnavimo laiką arba pagerina jo naudingąsias savybes, arba rekonstravimas, šio remonto arba rekonstravimo vertė yra didinama remontuoto arba rekonstruoto IV ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo kaina.**
- Tokio remonto arba rekonstravimo vertė leidžiamiems atskaitymams priskiriama per likusį to remontuoto ar rekonstruoto turto nusidėvėjimo laikotarpį.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

- Jei atliekamas IV naudojamo (**nenuosavo**) ilgalaikio materialiojo turto remontas, kuris pailgina turto naudingo tarnavimo laiką arba pagerina jo naudingąsias savybes, arba rekonstravimas, **šių darbų sąnaudos (ar jų dalis) atskaitomos iš IV pajamų lygiomis dalimis per sutartyje numatytą to turto naudojimo IV laikotarpį pradedant nuo kito mėnesio po remonto ar rekonstravimo darbų užbaigimo dienos.**
- Kai sutartis neterminuota – per PMĮ 1 priedėlyje atitinkamoms turto grupėms nustatytą laikotarpį, bet ne trumpesnę kaip 36 mėn.
- Jei sutartis nutraukiama prieš terminą, neatskaityta remonto sąnaudų dalis, kuri nebuvo įtraukta į leidžiamus atskaitymus, negali būti atskaitoma iš IV pajamų.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

- Gyvenamųjų pastatų ir patalpų bei lengvųjų automobilių, išskyrus tuos, kurie naudojami tik teikiant transporto arba vairavimo mokymo paslaugas ir (arba) nuomojami, **remonto**, kuris pailgina turto naudingo tarnavimo laiką arba pagerina jo naudingąsias savybes, **ir rekonstravimo išlaidos IV leidžiamiems atskaitymams negali būti priskirtos.**
- Tokios gyventojų patirtos išlaidos galės būti atimamos parduodant šį IT.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

- **Degalų įsigijimo išlaidos:**
reikia pagrįsti ne tik faktą, kad tokios išlaidos yra patirtos, bet ir sunaudotų **degalų kiekį IV pajamų uždirbimui**, t. y. gyventojas turi įrodyti, kokį kiekį degalų jis išnaudojo vykdydamas IV.
- Gyventojas turėtų savo pasirinkta ir suprantama forma fiksuoti IV naudojamos transporto priemonės panaudojimo ir degalų sunaudojimo duomenis. (Degalų sunaudojimo normas gyventojas gali pasitvirtinti pats, atsižvelgdamas į gamintojo nurodytus transporto priemonės techninius duomenis).
- Prie leidžiamų atskaitymų **galima priskirti tik faktiškai nuvažiuotam (siejamam su pajamų uždirbimu) atstumui tenkantį sunaudotų degalų kiekį**, neviršijantį normos.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

- **Telefoninius pokalbius** galima priskirti IV leidžiamiesiems atskaitymams ir tuo atveju, jeigu telefonas nebuvo deklaruotas FR0457 formoje.
- Telefono numerio priskyrimas ir naudojimas IV turėtų būti įformintas laisvos formos apskaitos dokumentu.
- Patirtų telefoninio ryšio paslaugų išlaidų dydis nustatomas pagal gyventojų nusistatytą dalį (procentais), atsižvelgiant į tai, kiek patirtos išlaidos susijusios su vykdoma IV.
- Telefono pokalbių sąskaita faktūra turi būti išrašyta IV vykdančio gyventojų arba jo šeimos nario vardu (tuo atveju, kai veikloje gyventojas naudoja telefono numerį, išduotą šeimos nario vardu).
- Galima priskirti išankstinio apmokėjimo mobiliųjų telefonų pokalbių kortelių įsigijimo išlaidas (SIM kortelės: LABAS, EŽYS, PILDYK ir t. t.), pagrįstas kasos aparato čekiais ir / arba sąskaitomis faktūromis.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

- **Kompiuterinių programų įsigijimo išlaidas galima priskirti IV leidžiamiems atskaitymams**, jei kompiuterinės programos kaip IT, naudojamas IV, yra nurodytas FR0457 formoje, o pats kompiuteris FR0457 formoje nenurodytas.
- Kompiuterių programų įsigijimo išlaidos gali būti priskirtos leidžiamiems atskaitymams tik tokiu atveju, jeigu šios programos įsigytos iš nepriklausomų asmenų ir nėra įsigytos iš vienetų, įregistruotų ar kitaip organizuotų tikslinėse teritorijose arba gyventojų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra tikslinė teritorija.
- Kompiuterių programų **susikūrimo išlaidos nepriskiriamos IV leidžiamiems atskaitymams**.
- **Interneto išlaidas** galima priskirti IV leidžiamiems atskaitymams, jeigu pats kompiuteris FR0457 formoje ir nebuvo nurodytas.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

- **Reklamos išlaidos**, skirtos informacijai, susijusiai su nuolatinio Lietuvos gyventojų vykdoma IV ir skatinančia įsigyti prekių ar naudotis paslaugomis, bet kokia forma ir bet kuriomis priemonėmis skleisti esamiems ar potencialiems pirkėjams, **negali būti priskiriamos leidžiamiems atskaitymams**, jei jos skirtos kontroliuojamuosius vienetų ir susijusius asmenis informuoti, taip pat išlaidos, susijusios su informacijos apie IV sklaidimu, kai atitinkamos veiklos reklamą draudžia įstatymas.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

- Gyventojo ar jo samdomo darbuotojo **nakvynės, kelionės, registravimosi dalyvauti konferencijoje, simpoziume, parodoje ar kitokiame renginyje**, susijusiame su gyventojo IV, išlaidos ir **dienpinigių išlaidos**, jeigu gyventojas savo ar samdomo darbuotojo išvykimą **iš nuolatinės veiklos vykdymo vietos** yra įforminęs atitinkamu **aktu**, kuriame nurodytas išvykimo tikslas, vieta (vietos), trukmė (jeigu komandiruotės metu vykstama į keletą užsienio valstybių – buvimo kiekvienoje užsienio valstybėje trukmė) ir gyventojo numatomų apmokėti išlaidų rūšys.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

- Jeigu išvykimas susijęs ir su asmeniniais gyventojų ar jo samdomo darbuotojo tikslais, akte turi būti nurodyta ir pagrįsta, kuri dalis su išvykimu susijusių išlaidų priskirtina IV, ir tik ši dalis išlaidų gali būti priskirta leidžiamiems atskaitymams.
- Dienpinigių išlaidos priskiriamos leidžiamiems atskaitymams vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. sausio 28 d. nutarimu Nr. 99 patvirtintomis Komandiruočių sąnaudų atskaitymo iš pajamų taisyklėmis ir Dienpinigių mokėjimo jūreiviams taisyklėmis.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

- Leidžiamiems atskaitymams priskiriama **stojamųjų narių įnašų ir narių mokesčių suma, tačiau ne daugiau kaip 0,2 procento IV pajamų**, jei stojamieji įnašai, narių mokesčiai mokami vienetams, kurių veiklą reglamentuoja specialūs įstatymai ir kurių veiklos tikslas nėra pelno siekimas, o gautas pelnas negali būti skiriamas jų steigėjams ir (arba) dalininkams, ir (arba) nariams.
- Stojamieji narių įnašai ir narių mokesčiai leidžiamiems atskaitymams priskiriami neatsižvelgiant į nustatytą apribojimą (0,2 procento), jei **mokami savivaldos organizacijoms**, kuriose narystė pagal atitinkamą veiklą reglamentuojančius teisės aktus yra privaloma.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

Leidžiamiesiems atskaitymams priskiriama:

- Už IV vykdyti paimtą paskolą, kuri naudojama **tik IV leidžiamiesiems atskaitymams priskiriamoms išlaidoms padengti, mokamų palūkanų dalis, neviršijanti tokios paskolos rinkos kainos.**
- Palūkanos, mokamos už paskolą, paimtą kito nei gyvenamosios paskirties statinio statybai, **kaupiamos ir IV leidžiamiesiems atskaitymams priskiriamos kaip to turto įsigijimo išlaidų dalis**, jei, užbaigus statybos darbus, šis turtas naudojamas IV ir deklaruotas centrinio mokesčio administratoriaus nustatyta tvarka.
- Nutraukus IV ar nustojus minėtą statinį naudoti IV, neatskaityta palūkanų dalis iš gyventojo apmokestinamųjų pajamų neatskaitoma.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

- Leidžiamiems atskaitymams priskiriama per mokestinį laikotarpį **faktiškai patirtų natūralios netekties nuostolių**, išskyrus šviežių vaisių, uogų, grybų ir daržovių natūralios netekties nuostolius, **suma, neviršijanti 1 procento gyventojų mokestinio laikotarpio IV pajamų.**
- Per mokestinį laikotarpį faktiškai patirtų šviežių vaisių, uogų, grybų ir daržovių natūralios netekties nuostolių **suma negali viršyti 3 procentų gyventojų mokestinio laikotarpio IV pajamų.**
- **Natūralios netekties nuostoliais** laikomas natūralus prekių (žaliavų, produkcijos) sumažėjimas dėl prekių (žaliavų, produkcijos) saugojimo, perpylimo, pakavimo, vežimo, krovimo ir pardavimo, įskaitant nuostolius dėl pirkėjų užmaršumo.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

- Leidžiamiesiems atskaitymams priskiriamos Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatyto dydžio gyventojų kaip IV vykdančio asmens **privalomojo sveikatos draudimo (toliau – PSD) ir valstybinio socialinio draudimo (toliau – VSD) įmokos.**
- Nuo IV pajamų gyventojų mokėtinos PSD ir VSD įmokos **priskiriamos leidžiamiesiems atskaitymams tą mokestinį laikotarpį, kurį gautos arba uždirbtos IV pajamos**, nuo kurių tos įmokos apskaičiuotos (GPMĮ 18 str. 11 dalis), t. y. įmokos apskaičiuotos nuo 2019 metais gautų (uždirbtų) IV pajamų bus priskiriamos šio mokestinio laikotarpio (2019 m.) leidžiamiesiems atskaitymams, neatsižvelgiant į tai, kada jos bus sumokėtos.
- **Svarbu.** Apdraustojo papildomai savo lėšomis mokama pensijų įmoka, priskiriama neleidžiamiesiems atskaitymams.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

- IV leidžiamiesiems atskaitymams galima priskirti **50 proc. su IV pajamomis susijusių gyventojų patirtų reprezentacinių išlaidų sumos**, tačiau bet koku atveju **tokia suma negali viršyti 2 proc. gyventojų IV pajamų per mokestinį laikotarpį**.
- **Reprezentacinėmis sąnaudomis** laikomos gyventojų išlaidos konkrečių asmenų naudai naujiems verslo ryšiams su kitais gyventojais ar vienetais, išskyrus su šiuo gyventoju darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusius asmenis, taip pat sutuoktinius, sugyventinius, vaikus (įvaikius), tėvus (įtėvius) ir vienetus, kuriuose gyventojas tiesiogiai ar netiesiogiai valdo daugiau kaip 25 procentus akcijų (dalių, pajų), užmegzti ar esamiems verslo ryšiams pagerinti.
- Reprezentacinėms sąnaudoms nepriskiriamos **azartinių lošimų išlaidos** (PMĮ 22 str. 5 dalis).

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

Skolos laikomos beviltiškomis, jeigu:

- **gyventojų pajamų mokesčio mokėtojas** negali jų susigražinti praėjus ne mažiau kaip **vieneriems metams** nuo skolų sumos įtraukimo į pajamas, o jeigu pajamos pripažįstamos pagal pinigų apskaitos principą – praėjus ne mažiau kaip vieneriems metams nuo skolų atsiradimo momento užfiksavimo mokesčio mokėtojo apskaitos dokumentuose ir apskaitos registruose, arba
 - skolininkas yra miręs arba paskelbtas mirusiu, arba
 - skolininkas yra likviduotas, arba
 - skolininkas yra bankrutavęs.
- Mokesčio mokėtojas turi įrodyti ne tik skolų beviltiškumą, bet ir savo pastangas šiems skoloms susigražinti.
- Skolos nelaikomos beviltiškomis, kai skolininkas ir kreditorius yra susiję asmenys.

Individualios veiklos leidžiami atskaitymai

Leidžiamiems atskaitymams nepriskiriamos išlaidos:

- gyvenamųjų pastatų ir patalpų įsigijimo išlaidos;
- lengvųjų automobilių, išskyrus tuos, kurie naudojami tik teikiant transporto arba vairavimo mokymo paslaugas ir (arba) nuomojami, įsigijimo išlaidos;
- kompiuterių programų susikūrimo išlaidos;
- kompiuterių programų įsigijimo išlaidos, jeigu šios programos yra įsigytos iš asocijuotų asmenų arba yra įsigytos iš vienetų, įregistruotų ar kitaip organizuotų tikslinėse teritorijose, arba gyventojų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra tikslinėje teritorijoje;
- į biudžetą mokamas PVM ir GPMĮ nustatytas pajamų mokestis;
- pirkimo (importo) PVM, gyventojų, kuris yra PVM mokėtojas, įtrauktas į PVM atskaitą;

Individualios veiklos leidžiamieji atskaitymai

Leidžiamiesiems atskaitymams nepriskiriamos išlaidos (tęsinys):

- sumokėtos netesybos, į biudžetą ir valstybės pinigų fondus sumokėtos baudos, delspinigiai ir kitos sankcijos už teisės aktų pažeidimus;
- išlaidos paramai ir dovanoms;
- neapmokestinamosioms pajamoms tenkantys leidžiamieji atskaitymai;
- išmokos užsienio gyventojams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra tikslinėse teritorijose;
- gyventojų padarytos žalos atlyginimas;
- išmokos, nuo kurių gyventojas privalėjo išskaičiuoti pajamų arba pelno mokestį, tačiau jo neišskaičiavo;
- išmokos užsienio vienetams, kurie įregistruoti ar kitaip organizuoti tikslinėse teritorijose;
- išlaidos, patirtos darant Baudžiamojo kodekso uždraustą veiklą, įskaitant kyšius.

Buhalterinė apskaita

Gyventojas, besiverčiantis IV (išskyrus notarus, antstolius ir advokatus), privalo naudoti tokius apskaitos dokumentus:

- 1. sąskaitą faktūrą;**
- 2. PVM sąskaitą faktūrą;**
- 3. kasos aparato kvitą;**
- 4. kitus apskaitos dokumentus (mokėjimo pavedimus, pinigų priėmimo kvitus ir pan.).**

Buhalterinė apskaita

Gyventojas, besiverčiantis IV (išskyrus notarus, antstolius ir advokatus), **privalo išrašyti ir išduoti** prekių arba paslaugų pirkėjams vieną iš 1–3 punktuose nurodytų apskaitos dokumentų, jeigu Kasos aparatų diegimo ir naudojimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimu Nr. 1283, nenustatyta kitaip.

Pastaba. Kai gyventojas vykdo individualią lauko prekybos veiklą ir pirkėjas nereikalauja išduoti apskaitos dokumento, tai pasibaigus dienai, gyventojo iš šios veiklos gauti pinigai gali būti užpajamuojami vienu apskaitos dokumentu, kuriame nurodoma bendra per dieną parduotų prekių suma.

Buhalterinė apskaita

Apskaitos dokumentai

- Gyventojas, kuris nenaudoja kasos aparato ir
 - nėra PVM mokėtojas, turi išrašyti sąskaitą faktūrą;
 - yra PVM mokėtojas, turi išrašyti PVM sąskaitą faktūrą.
- Jei gyventojas yra įsigijęs ir savo veikloje naudoja kasos aparatą, jis privalo išduoti pirkėjui kasos aparato kvitą, o pirkėjo prašymu – sąskaitą faktūrą (jei gyventojas nėra PVM mokėtojas) arba PVM sąskaitą faktūrą (jei gyventojas yra PVM mokėtojas).
- Sąskaitos faktūros arba PVM sąskaitos faktūros, nepriklausomai nuo to, kuris apskaitos principas (pinigų ar kaupimo) individualioje veikloje taikomas, išrašomos prekių perdavimo arba paslaugos suteikimo momentu.

Buhalterinė apskaita

- Gyventojas, kuris iš anksto grynaisiais pinigais gauna avansą, pinigų gavimo momentu turi išrašyti pinigų priėmimo kvitą, o atlikus paslaugą (pardavus prekę) bendrai paslaugos vertei – sąskaitą faktūrą arba PVM sąskaitą faktūrą (jei yra PVM mokėtojas).
- Jei atsiskaitymas nesutampa su paslaugų suteikimo ar prekių perdavimo momentu, gyventojas išrašo sąskaitą faktūrą arba PVM sąskaitą faktūrą, kurioje nurodo, kad už prekes ar paslaugas bus atsiskaičius vėliau, o atsiskaičius vėliau, pinigų gavimo momentu, išrašo pinigų priėmimo kvitą.
- Gyventojas, savo veikloje naudojantis pinigų priėmimo kvitus, turi pildyti Pinigų priėmimo ir (ar) išmokėjimo kvitų blankų apskaitos knygą.

Kvitų naudojimo, išrašymo ir apskaitos taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 340.

Buhalterinė apskaita

Pavyzdys (paslaugos suteikimo momentas nesutampa su atsiskaitymo momentu – sumokama vėliau)

- IV vykdančias gyventojas (ne PVM mokėtojas) teikia valymo paslaugas įmonei. Paslauga atlikta 2019-01-07. Pinigai sumokėti 2019-01-12.
- **Atsiskaitoma pavedimu** – 2019-01-07 išrašoma sąskaita faktūra, nurodant vėlesnį apmokėjimą. Gavus pinigus pavedimu, joks dokumentas neišrašomas (sąskaitoje faktūroje pažymima, kad atsiskaityta pavedimu per banką).
- **Atsiskaitoma grynaisiais** – 2019-01-07 išrašoma sąskaita faktūra (pažymint, kad atsiskaityta bus vėliau). 2019-01-12 išrašomas pinigų priėmimo kvitas.

Buhalterinė apskaita

Išlaidų dokumentai

Išlaidos turi būti pagrįstos juridinę galią turinčiais apskaitos dokumentais:

- sąskaitomis faktūromis,
- PVM sąskaitomis faktūromis,
- importo deklaracijomis,
- laisvos formos apskaitos dokumentais,
- kasos aparato kvitais.

Prekių ir paslaugų įsigijimo iš užsienio vienetų ir gyventojų atvejais išlaidos gali būti pagrindžiamos užsienio vienetų ir gyventojų surašytais dokumentais, jeigu iš šių dokumentų galima nustatyti ūkinės operacijos turinį.

GPMĮ 18 str. 8 ir 9 dalys

Buhalterinė apskaita

- Išlaidos kasos aparatų kvitais gali būti pagrįstos tik tuo atveju, jeigu prekių ar paslaugų, kurių įsigijimą patvirtina kasos aparato kvitas, vertė (įskaitant PVM) neviršija 100 Eur.
- Įsigyjant degalus – jei vertė (įskaitant PVM) neviršija 150 Eur **ir jame yra visi privalomi rekvizitai, taip pat pirkėją identifikuojantis rekvizitas (-ai)**
- Gyventojas, pasirinkęs apmokestinamąsias IV pajamas apskaičiuoti GPMĮ 18 str. 12 dalyje nustatyta tvarka, neprivalo turėti atskaitomą sumą pagrindžiančių dokumentų.

Buhalterinė apskaita

- Gyventojai, kurie veiklos pajamoms apskaityti nenaudoja kasos aparato, privalo pildyti **Gyventojų individualios veiklos pajamų ir išlaidų apskaitos žurnalą (toliau – Žurnalas)**.
- Pinigų apskaitos principą taikantis gyventojas daro atskirą įrašą Žurnalo pajamų skiltyje, kai faktiškai gauna pajamų iš IV.
- Kaupimo apskaitos principą taikantis gyventojas daro atskirą įrašą Žurnalo pajamų skiltyje, kai uždirba pajamų, neatsižvelgdamas į pinigų gavimą.
- Išlaidos Žurnale registruojamos, kai jos patiriamos, neatsižvelgiant į taikomą apskaitos principą ir į tai, ar jos apmokėtos.
- Pastaba: Gyventojas gali nepildyti Žurnalo, jei taiko dvejybinių įrašų ir iš jo pildomų apskaitos registru galima nustatyti mokesčiams apskaičiuoti reikiamus duomenis.

GYVENTOJO INDIVIDUALIOS VEIKLOS PAJAMŲ IR IŠLAIDŲ APSKAITOS ŽURNALAS

(gyventojo vardas, pavardė, asmens kodas)

(gyvenamoji vieta)

(veiklos pavadinimas)

Eil. Nr.	Data	Dokumento data, pavadinimas ir numeris	Operacijos turinys	Pajamų suma (eurais)	Išlaidos – leidžiami atskaitymai, susiję su individualios veiklos pajamų gavimu arba uždirbimu		
					prekių, medžiagų, žaliavų, detalių įsigijimo		
1	2	3	4	5	6	7	8

Buhalterinė apskaita

- Gyventojas **privalo pildyti atskirus Žurnalus** visoms vykdomoms IV rūšims, kurios nurodytos Nuolatinio Lietuvos gyventojų individualios veiklos vykdymo pažymoje FR0468.
- Gyventojas Žurnalą pildo chronologine tvarka.
- Gyventojas, pasirinkęs apmokestinamąsias IV pajamas apskaičiuoti bendraja GPMĮ 18 straipsnyje nustatyta tvarka, privalo pildyti visas Žurnalo skiltis.
- Gyventojas, pasirinkęs apmokestinamąsias IV pajamas apskaičiuoti GPMĮ 18 str. 12 dalyje nustatyta tvarka, privalo pildyti Žurnalo 1–5 skiltis.

Buhalterinė apskaita

- Duomenys apie gautas pajamas ir patirtas išlaidas į Žurnalą įrašomi ne vėliau kaip iki kito mėnesio paskutinės dienos.
- Jei per mokestinį laikotarpį į Žurnalą įrašoma daug įrašų, tai gyventojas gali daryti tarpinių sumų įrašus (kas mėnesį, ketvirtį, pusmetį), kuriuos privalo pasirašyti.
- Gyventojai privalo saugoti apskaitos dokumentus ir apskaitos registrus ne mažiau kaip 10 metų.
- Žurnalą galima įsigyti buhalterinės apskaitos blankais prekiaujančiose parduotuvėse arba pasigaminti pačiam (naudojant pavyzdinę Žurnalo formą).
- Žurnalas gali būti pildomas ir kompiuteriu.

Buhalterinė apskaita

- **Nepriklausomai nuo IV taikomo pajamų apskaitos principo**, norint nustatyti neparduotų prekių, gaminių, nesunaudotų medžiagų, žaliavų, detalių likutį, mokestinio laikotarpio pabaigoje **atliekama inventorizacija** (įforminama laisvos formos dokumentu, kuriame nurodomas neparduotų prekių, gaminių, nesunaudotų gamybai medžiagų, detalių kiekis, įsigijimo kaina, suma).
- Inventorizacijos duomenys įrašomi į Žurnalo 6 skiltį (suma su minuso ženklu).
- Kito mokestinio laikotarpio pradžioje Žurnale daromas toks pat įrašas su pliuso ženklu.

Buhalterinė apskaita

i.APS posistemis nuo 2019-01-01

- Nuo 2019-01-01 **supaprastintą buhalterinę apskaitą** (taikant paprastąjį, t. y. ne dvejetainį įrašą) galima bus tvarkyti elektroniniu būdu i.APS posistemyje.
- **i.APS** nuotolinių apskaitos paslaugų smulkiajam verslui posistemis, skirtas suteikti elektronines supaprastintos apskaitos tvarkymo paslaugas smulkiajam verslui (gyventojams, vykdančioms individualią veiklą, įsigijus verslo liudijimą ar pagal pažymą).
- i.APS posistemis skelbiamas VMI svetainėje www.vmi.lt.
- Prisijungti prie i.APS posistemio galima per i.MAS.
- Tvarkyti buhalterinę apskaitą tik i.APS posistemyje neprivaloma, gyventojas gali pasirinkti, koku būdu tvarkyti individualios veiklos apskaitą.

Buhalterinė apskaita

Dėl kasos aparatų naudojimo apskaitant IV pajamas

- **Nereikalaujama, kad kasos aparatus naudotų gyventojai, kurie verčiasi IV ir teikia paslaugas arba parduoda savo gamybos ne maisto prekes.**
- Kasos aparatus privalo naudoti IV besiverčiantys gyventojai, prekiaujantys **tiek maisto produktais, tiek ne maisto produktais**) pastatuose ar patalpose, kioskuose, vagonėliuose, kilnojamuosiuose nameliuose, autoparduotuvėse.
- **Svarbu.** Visais 72 skaidrėje minimais atvejais, kai naudoti EKA nereikalaujama, gyventojas, vykdamas IV, **asmeniui pageidaujant**, turi išduoti *pinigų priėmimo kvitą* arba kitą teisės aktų nustatytais atvejais vietoj jo naudojamą apskaitos dokumentą.

Buhalterinė apskaita

Nereikalaujama naudoti kasos aparato:

- kai IV besiverčiantys gyventojai prekiauja pastatuose ar patalpose, taip pat kioskuose, vagonėliuose, kilnojamuose nameliuose, autoparduotuvėse, kurių siena (-os) arba ją atitinkantys konstrukcijos elementai yra visiškai ar didžia dalimi atidaromi į lauką;
- gyventojams, kurie per paskutiniuosius 2 metus pirmą kartą įregistravę prekybos IV pagal pažymą arba įsigiję prekybos verslo liudijimą, arba keičia mokesčių sumokėjimo formą iš IV su prekybos verslo liudijimu į prekybos IV pagal pažymą, prekiauja pirmuosius 6 veiklos vykdymo mėnesius, skaičiuojamus nuo veiklos įregistravimo ar verslo liudijimo įsigijimo;
- konkrečiais atvejais VMI įvertinus objektyvias priežastis ir priėmus individualius sprendimus, dėl kurių kasos aparato naudojimas atitinkamoje **prekybos vietoje** yra negalimas arba sukeltų akivaizdžiai neproporcingas administracinės naštos pasekmes.

Buhalterinė apskaita

- Kiekvienam kasos aparatui pildomas atskiras **Individualia veikla besiverčiančio gyventojų kasos aparato kasos operacijų ir išlaidų apskaitos žurnalas** (kurio forma ir pildymo tvarka nustatyta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2011-04-29 įsakymu Nr. VA-51).
- Žurnalą galima **įsigyti** blankų leidyklų parduotuvėse arba **atsispausdinti** iš **VMI interneto svetainės www.vmi.lt**
Gyventojams> Konsultacinės medžiagos katalogas> Kiti mokesčiai ir klausimai> Kasos aparatai, grynujų pinigų priėmimo ir išmokėjimo kvitai, bilietai > Kasos aparatai> Kasos operacijų žurnalo pildymo tvarka> Individualia veikla besiverčiančio gyventojų kasos operacijų apskaitos žurnalo pildymas ir saugojimas.
- Žurnalų VMI registruoti nereikia.

Individualios veiklos pajamų apmokestinimo pavyzdžiai

- Gyventojas 2018 metais iš IV uždirbo **18 000 Eur pajamų**, patyrė **7 500 Eur** su pajamų uždirbimu susijusių išlaidų ir sumokėjo SODRAI **432 Eur** (36 Eur x 12 mėn.) **PSD** bei **500 Eur VSD įmokų**.
- Nuo 2018 metų apmokestinamųjų gyventojų pajamų apskaičiuotos mokėtinos VSD ir PSD įmokos:
- VSD bazė = PSD bazė: $(18\ 000 - 7\ 500) / 2 = 5\ 250$ Eur
- Mokėtina **VSD įmoka**: $5\ 250 \times 28,9$ (arba $30,9$) proc. = **1 517,25 Eur**
(papildomai reikia mokėti 1 017,25 Eur ($1\ 517,25 - 500$))
- Mokėtina **PSD įmoka**: $5\ 250 \times 9$ proc. = **472,50 Eur**
(papildomai reikia mokėti 40,50 Eur ($472,50 - 432$)).

Bendra išlaidų suma – **9 489,75 Eur** ($7\ 500 + 1\ 517,25 + 472,50$)

GPM taikant 15 proc.: $(18\ 000 - 9\ 489,75) \times 15$ proc. = **1 277 Eur**

Pajamų mokesčio kreditas $(18\ 000 - 9\ 489,75) \times 0,1 =$ **851 Eur**

Mokėtinas GPM: **426 Eur** ($1\ 277 - 851$)

Individualios veiklos pajamų apmokestinimo pavyzdžiai

Individualią veiklą vykdamas gyventojas 2018 m. gavo **17 000 Eur pajamų** ir patyrė **3 500 Eur** išlaidų. Pasirinko **30 proc.** pajamų priskyrimo leidžiamiems atskaitymams būdą. **PSD ir VSD įmokų nemokėjo** (visus 2018 m. buvo draustas sveikatos draudimu).

- Gyventojų apskaičiuota leidžiamų atskaitymų suma –
- **5 100 Eur (17 000 x 30 proc.);**
- Apmokestinamosios pajamos – **11 900 Eur (17 000 – 5 100)**
- VSD bazė = PSD bazė: **(17 000 – 5 100) / 2 = 5 950 Eur**
- **VSD įmoka – 1 719,55 Eur (5 950 x 28,9 (arba 30,9) proc.)**
- **PSD įmoka – 535,5 Eur (5 950 x 9 proc.).**

GPM taikant 15 proc.: $11\,900 \times 15 \text{ proc.} = 1\,785 \text{ Eur}$

Pajamų mokesčio kreditas: $11\,900 \times 0,1 = 1\,190 \text{ Eur}$

Mokėtinas GPM: **595 Eur (1 785 – 1 190).**

PVM prievolės

Registravimas PVM mokėtoju

Savanoriškas

Privalomas:

- viršijus **45 000** Eur ribą per paskutinius 12 mėnesių už šalies teritorijoje patiektas prekes ir suteiktas paslaugas;
- kai iš ES įsigytų prekių vertė per kalendorinius metus yra didesnė kaip **14 000** Eur (neįskaitant PVM, sumokėto ES);
- Ir kitais atvejais.

VMI prie FM viršininko 2002 m. birželio 26 d. įsakymas Nr. 178

„Dėl įregistravimo pridėtinės vertės mokesčio mokėtoju / išregistravimo iš pridėtinės vertės mokesčio mokėtojų taisyklių patvirtinimo“

PVM prievolės

PVM mokėtojas privalo:

- tvarkyti apskaitą ir turėti visus Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatyme (toliau - PVMĮ) reikalaujamus dokumentus;
- laikytis PVMĮ ir kitų teisės aktų reikalavimų dėl prekių tiekimo ir paslaugų teikimo įforminimo;
- teikti PVMĮ reikalaujamas PVM deklaracijas, ataskaitas ir PVMĮ nustatyta tvarka bei terminais mokėti į biudžetą apskaičiuotą mokėtiną PVM.

Prekių tiekimo (paslaugų teikimo) įforminimas PVM sąskaita faktūra

- PVM sąskaita faktūra – dokumentas, kuriuo įforminamas PVM mokėtojo prekių tiekimas arba paslaugų teikimas, taip pat PVM apmokestinamo avanso gavimas.
- Tai laisvos formos dokumentas, kuriame turi būti visi PVMĮ nustatyti rekvizitai.

PVMĮ 2 str. 30 dalis

Prekių tiekimo (paslaugų teikimo) įforminimas PVM sąskaita faktūra

- Įvykusį prekių tiekimą (paslaugų teikimą) PVM mokėtojas privalo įforminti PVM sąskaita faktūra pats arba užtikrinti, kad tai padarytų pirkėjas arba trečiasis asmuo.
- Prekių tiekimą arba paslaugų teikimą prekių tiekėjo arba paslaugų teikėjo vardu gali įforminti trečiasis asmuo, taip pat šių prekių arba paslaugų pirkėjas, tačiau tik tuo atveju, kai yra išankstinis tiekėjo (teikėjo) ir pirkėjo susitarimas.
- **Susitarimas gali būti išreikštas žodžiu arba raštu.** Svarbu, kad abi šalys galėtų įrodyti, jog išankstinis susitarimas buvo sudarytas.

PVMĮ 79 straipsnis

Prekių tiekimo (paslaugų teikimo) įforminimas PVM sąskaita faktūra

- Kai asmenys, PVM mokėtojai, besiverčiantys žemės ūkio veikla, tiekia savo žemės ūkio produkciją supirkėjui ar perdirbėjui, tai PVM sąskaitą faktūrą išrašo žemės ūkio produkcijos pirkėjas - supirkėjas ar perdirbėjas, jeigu jis yra Lietuvos Respublikos PVM mokėtojas.

Pavyzdys:

Ūkininkas PVM mokėtojas parduoda savo užaugintus grūdus perdirbėjui UAB „Malūnas“.

PVM sąskaitą faktūrą išrašo UAB „Malūnas“.

PVMĮ 79 str. 9 dalis

Prekių tiekimo (paslaugų teikimo) įforminimas PVM sąskaita faktūra

PVM sąskaita faktūra privalo būti išrašyta:

- Kai į kitą Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybę narę tiekama nauja transporto priemonė, neatsižvelgiant į tai, kuriam asmeniui ji tiekama, PVM sąskaitą faktūrą privalo išrašyti ir asmuo, kuris **nėra PVM mokėtojas** (įsigijęs verslo liudijimą fizinis asmuo, fizinis asmuo, nevykdantis ekonominės veiklos (gyventojas) ir kiti).

PVMĮ 79 str. 7 dalis

Prekių tiekimo (paslaugų teikimo) įforminimas PVM sąskaita faktūra

PVM sąskaita faktūra privalo būti išrašyta:

- Nedelsiant, per protingai trumpą terminą.
- Ilgalaikių paslaugų (pvz., nuomos ar pan.) teikimo, taip pat ilgalaikio elektros energijos, dujų, šilumos ir kitų rūšių energijos tiekimo atvejais PVM sąskaita faktūra išrašoma už visą per mėnesį suteiktų prekių (paslaugų) kiekį iki kito mėn. 10 dienos.

PVMĮ 79 str. 2 d. 1 punktas

Prekių tiekimo (paslaugų teikimo) įforminimas PVM sąskaita faktūra

PVM sąskaita faktūra privalo būti išrašyta:

- Tiekiant prekes, kurioms taikomas 0 proc. PVM tarifas, pagal PVMĮ VI skyriaus nuostatas ar teikiant paslaugas į ES, kai privalo apskaičiuoti pardavimo PVM tenka pirkėjui -
ne vėliau kaip iki kito mėnesio, einančio po mėnesio, kurį prekės buvo patiekto ar paslaugos suteiktos, 15 dienas.
- Tiekiant prekes į ES ilgiau nei kalendorinį mėnesį -
ne vėliau kaip iki kito mėnesio, einančio po mėnesio, kurį prekės buvo patiekto, 15 dienas.
- Teikiant ilgalaikes paslaugas į ES, kai privalo apskaičiuoti pardavimo PVM tenka pirkėjui -
ne vėliau kaip iki kito mėnesio, einančio po mėnesio, kurį paslaugos buvo suteiktos, 15 dienas.

PVMĮ 79 str. 2 d. 2 punktas

Prekių tiekimo (paslaugų teikimo) įforminimas PVM sąskaita faktūra

- PVM sąskaitos faktūros gali būti rašytinės (išrašomos ant spausdinto blanko) ir elektroninės.

PVMĮ 79 str. 11 dalis

Prekių tiekimo (paslaugų teikimo) įforminimas PVM sąskaita faktūra

- Elektroninė PVM sąskaita faktūra – PVM sąskaita faktūra, kurioje yra nurodyti PVMĮ nustatyti PVM sąskaitos faktūros rekvizitai ir kuri yra išrašyta ir gauta bet koku elektroniniu formatu.
- Elektroninė PVM sąskaita faktūra gali būti naudojama tik tuo atveju, kai yra išankstinis pirkėjo sutikimas.
- **Svarbu**, kad PVM sąskaita faktūra būtų elektroninio formato, kai ji išrašoma ir gaunama.

Prekių tiekimo (paslaugų teikimo) įforminimas PVM sąskaita faktūra

- PVM sąskaitos faktūros saugomos tokios formos, kokios jos buvo išrašytos (rašytinės ar elektroninės).
- PVM sąskaitos faktūros per visą saugojimo laiką turi būti įskaitomos.
- PVM sąskaitos faktūros saugomos 10 metų nuo jų išrašymo dienos.

PVMĮ 78 str. 7 dalis

Prekių tiekimo (paslaugų teikimo) informinimas PVM sąskaita faktūra

PVM sąskaitoje faktūroje privalo būti nurodyta:

- 1) PVM sąskaitos faktūros išrašymo data;
- 2) PVM sąskaitos faktūros serija ir numeris;
- 3) prekių tiekėjo ar paslaugų teikėjo PVM mokėtojo kodas;
- 4) prekių arba paslaugų pirkėjo (kliento) PVM mokėtojo kodas, jei pirkėjas PVM mokėtojas;
- 5) prekių tiekėjo arba paslaugų teikėjo pavadinimas arba vardas pavardė (jeigu tai fizinis asmuo) ir buveinė arba nuolatinė gyvenamoji vieta (jeigu tai fizinis asmuo);
- 6) prekių arba paslaugų pirkėjo pavadinimas arba vardas, pavardė (jeigu tai fizinis asmuo) ir adresas;

Prekių tiekimo (paslaugų teikimo) įforminimas PVM sąskaita faktūra

- 7) tiekiamų prekių arba teikiamų paslaugų pavadinimas taip pat jų kiekis;
- 8) prekių tiekimo arba paslaugų teikimo data, jeigu ji nesutampa su PVM sąskaitos faktūros išrašymo data;
- 9) tiekiamos prekės arba teikiamos paslaugos vieneto kaina (be PVM), taip pat nuolaidos, neįtrauktos į vieneto kainą;
- 10) tiekiamų prekių arba teikiamų paslaugų, apmokestinamų taikant vienodą tarifą, apmokestinamoji vertė;
- 11) PVM tarifas (tarifai);
- 12) PVM suma eurais;

PVMĮ 80 str. 1 dalis

Prekių tiekimo (paslaugų teikimo) įforminimas PVM sąskaita faktūra

- 13) kai įforminamas prekių tiekimas ir (arba) paslaugų teikimas, kuris neapmokestinamas arba apmokestinamas taikant 0 proc. PVM tarifą – nuoroda į PVMĮ arba Direktyvos 2006/112/EB nuostatas arba bet kokia kita nuoroda;

Pvz., „PVMĮ 49 straipsnis“ arba „Direktyvos 2006/112/EB 138 (1) straipsnis“, arba tiesiog įrašomas sakinytis „prekės tiekiamos į kitą ES valstybę“ ir pan.

- 14) PVM įstatymo 2 str. 16 dalyje nurodyti duomenys apie naują transporto priemonę (t. y. eksploatavimo pradžia, rida, valandų skaičius) – naujos transporto priemonės tiekimo į kitą valstybę narę atveju;

PVMĮ 80 str. 1 dalis

Prekių tiekimo (paslaugų teikimo) įforminimas PVM sąskaita faktūra

- 15) kai taikoma speciali turizmo paslaugų apmokestinimo PVM schema, nurodyta PVMĮ XII sk. II skirsnyje, – nuoroda „Maržos apmokestinimo schema. Kelionių agentūros“, o kai taikoma speciali naudotų prekių, meno kūrinių, kolekcinų ir antikvarinių daiktų apmokestinimo PVM schema, nurodyta PVMĮ XII sk. III skirsnyje, – atitinkama nuoroda „Maržos apmokestinimo schema. Naudotos prekės“, „Maržos apmokestinimo schema. Meno kūriniai“ arba „Maržos apmokestinimo schema. Kolekcionavimo objektai ir antikvariniai daiktai“;

PVMĮ 80 str. 1 dalis

Prekių tiekimo (paslaugų teikimo) įforminimas PVM sąskaita faktūra

- 16) fiskalinio agento PVM mokėtojo kodas arba vardas, pavardė (jeigu tai fizinis asmuo) ir adresas, – kai pagal PVMĮ prievolė apskaičiuoti PVM tenka užsienio apmokestinamojo asmens paskirtam fiskaliniam agentui;
- 17) kai įforminamas prekių tiekimas ir (arba) paslaugų teikimas, už kurias prievolė apskaičiuoti (arba išskaityti) ir sumokėti PVM tenka pirkėjui (klientui), – nuoroda „Atvirkštinis apmokestinimas“;

PVMĮ 80 str. 1 dalis

Prekių tiekimo (paslaugų teikimo) įforminimas PVM sąskaita faktūra

- 18) kai prievolė apskaičiuoti PVM atsiranda gavus atlygį už patiektas prekes ar suteiktas paslaugas, – nuoroda „Pinigų apskaitos sistema“;
- 19) kai PVM sąskaitą faktūrą prekių tiekėjo ar paslaugų teikėjo vardu įformina pirkėjas, – nuoroda „Sąskaitų faktūrų išsirašymas“.

PVMĮ 80 str. 1 dalis

Prekių tiekimo (paslaugų teikimo) įforminimas PVM sąskaita faktūra

- Jeigu po prekių tiekimo (paslaugų teikimo) įforminimo keičiasi tiekiamų prekių (teikiamų paslaugų) apmokestinamoji vertė ir (arba) kiekis, suteikiamos nuolaidos, prekės gražinamos, prekių (paslaugų) atsisakoma ir kt., PVM mokėtojas, kuris išrašė pradinę prekių tiekimą arba paslaugų teikimą įforminančią PVM sąskaitą faktūrą, turi pirkėjui išrašyti minėtus pasikeitimus įforminančią kreditinę PVM sąskaitą faktūrą. Šalių susitarimu minėtų aplinkybių pasikeitimai įforminami pirkėjo, PVM mokėtojo, išrašoma debetine PVM sąskaita faktūra.

PVMĮ 83 straipsnis

Prekių tiekimo (paslaugų teikimo) įforminimas PVM sąskaita faktūra

Kreditinėje (debetinėje) PVM sąskaitoje faktūroje, be PVMĮ 80 straipsnyje nurodytų rekvizitų, taip pat turi būti nurodyta:

- tikslinamos PVM sąskaitos faktūros išrašymo data,
- serija,
- numeris (jeigu įmanoma tiksliai nustatyti, kurio apskaitos dokumento duomenys tikslinami) ar
- pateikiami kiti duomenys (jeigu neįmanoma tiksliai nustatyti, kurio apskaitos dokumento duomenys tikslinami).

Prekių tiekimo (paslaugų teikimo) įforminimas PVM sąskaita faktūra

- Bet kokie pasikeitimai, įforminti kreditinėmis (debetinėmis) PVM sąskaitomis faktūromis privalo būti įtraukiami į prekių tiekėjo (paslaugų teikėjo), taip pat pirkėjo (kliento) PVM apskaitą, atvaizduojamą mokestinio laikotarpio PVM deklaracijoje (FR0600).

Įvykusių sandorių deklaravimas

Per mokestinį laikotarpį įvykdytus sandorius (prekių tiekimo, paslaugų teikimo) PVM mokėtojas turi deklaruoti mokestinio laikotarpio PVM deklaracijoje (forma FR0600).

Įvykusių sandorių deklaravimas

Gyventojo PVM mokėtojo mokestinis laikotarpis

Fizinio asmens PVM mokėtojo mokestinis laikotarpis yra **kalendorinis pusmetis, jeigu** fizinis asmuo nesikreipia į vietos mokesčio administratorių su prašymu mokestiniu laikotarpiu laikyti kalendorinį mėnesį, ir **iš kitų ES valstybių narių neįsigyja prekių ir paslaugų**, kurias šalies teritorijoje teikia kitos ES valstybės narės PVM mokėtojai, ir už kurias šių paslaugų pirkėjai PVMĮ 95 str. 2 dalyje nustatyta tvarka privalo apskaičiuoti ir sumokėti į biudžetą PVM.

PVMĮ 84 str. 4, 7 dalys

Įvykusių sandorių deklaravimas

Mokestinio laikotarpio PVM deklaracija (FR0600) turi būti pateikta ir PVM sumokėtas mokestiniam laikotarpiui pasibaigus iki kito kalendorinio mėnesio 25 dienos.

PVMĮ 85, 90 straipsniai

Įvykusių sandorių deklaravimas

Prekių tiekimo ir paslaugų teikimo į kitas ES valstybes nares ataskaita (FR0564)

Privalo pateikti PVM mokėtojai per ataskaitinį laikotarpį :

- kitos ES valstybės narės PVM mokėtojui PVMĮ 49 str. 1 dalyje nustatyta tvarka tiekę prekes apmokestinamas 0 proc. PVM tarifu;
- PVMĮ 49 str. 4 dalyje nustatyta tvarka taikant 0 proc. PVM tarifą verslo tikslais disponuojamas prekes pervežę iš šalies teritorijos į kitą ES valstybę narę, kurioje jie įregistruoti PVM mokėtojais;
- PVMĮ 12² str. 3 dalyje nustatyta tvarka įsigytas iš vienos ES valstybės narės į ES kitą valstybę narę išgabenamas prekes toje kitoje ES valstybėje narėje tiekę tos kitos ES valstybės narės PVM mokėtojams (trikampė prekyba);

Įvykusių sandorių deklaravimas

Prekių tiekimo ir paslaugų teikimo į kitas ES valstybes nares ataskaita (FR0564)

- suteikę paslaugas, kurių teikimo vieta pagal PVMĮ 13 str. 2 d. 1 punkto nuostatas yra kita ES valstybė narė (išskyrus paslaugas, kurios yra neapmokestinamos PVM arba apmokestinamos taikant 0 proc. PVM tarifą) ;
- prieš minėtų paslaugų suteikimą gavę visą arba dalį atlygio (avanso).

Ataskaita turi būti pateikta iki kito kalendorinio mėnesio 25 dienos.

Įvykusių sandorių deklaravimas

Kitos ES valstybės narės PVM mokėtojai patiekta prekės

Taiko 0 proc. PVM tarifą,
PVM sąskaitoje faktūroje nurodo Vokietijos
PVM mokėtojo kodą,
nuorodą į PVMĮ 49 str. arba į Direktyvos
2006/112/EB 138 straipsnį.

Įrodymai apie prekių išgabenimą: CMR,
patvirtinimas ir pan.

Deklaravimas:

FR0600 – 18 laukelis (apmokestinamoji
vertė),

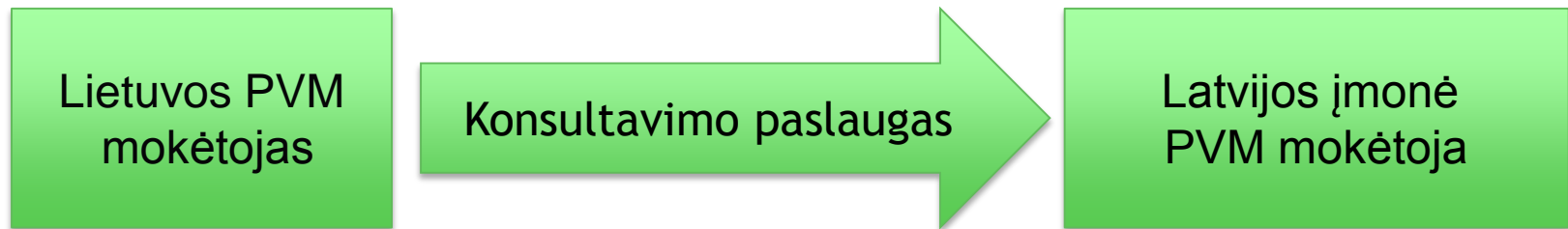
FR0564 – 13 laukelis (apmokestinamoji
vertė).

Apskaičiuoja „vokišką“
įsigijimo PVM

Įvykusių sandorių deklaravimas

Užsienio apmokestinamajam asmeniui suteiktos paslaugos

Pavyzdys

Konsultavimo paslauga laikoma suteikta Latvijoje, ne PVM objektas Lietuvoje. Pirkėjas skaičiuoja pardavimo PVM.

FR0600 – 20 laukelis,
FR0564 – 18 laukelis.

Įvykusių sandorių deklaravimas

Paslaugos, įsigytos iš užsienio apmokestinamojo asmens

Apmokestinamasis asmuo – PVM mokėtojas – įsigytų paslaugų sandorius turi deklaruoti FR0600:

- **23 laukelyje** – įsigytų paslaugų apmokestinamoji vertė,
- **24 laukelyje** (apmokestinamoji vertė) – jeigu paslaugos buvo įsigytos iš ES PVM mokėtojų,
- **32 laukelyje** – pardavimo PVM suma,
- **25 laukelyje** – pirkimo PVM suma,
- **35 laukelyje** – **atskaitomas pirkimo PVM**, jeigu paslaugos skirtos PVM apmokestinamai veiklai ir šių paslaugų PVM atskaita galima.

Elektroninis sąskaitų faktūrų posistemis (i. SAF)

Prievolė teikti PVM sąskaitų faktūrų registrus

- Išrašomų / Gaunamų PVM sąskaitų faktūrų registrus (toliau – registrai) privalo **tvarkyti** apmokestinamieji asmenys (neatsižvelgiant į tai, ar jie yra, ar nėra įsiregistravę PVM mokėtojais), gaunantys ir/arba išrašantys PVM sąskaitas faktūras.
- Registrų duomenis VMI privalo **teikti** apmokestinamieji asmenys, kurie yra registruoti PVM mokėtojais Lietuvos Respublikoje.
- Apmokestinamiesiems asmenims, ne PVM mokėtojams, registrų teikimas VMI nenumatytas.

Elektroninis sąskaitų faktūrų posistemis (i. SAF)

- **Registruų teikimo terminai** – mokestiniam laikotarpiui pasibaigus, iki kito mėnesio 20 d.

PVM sąskaitų faktūrų duomenų teikimas į i. SAF posistemį:

- i. SAF rinkmenos įkėlimas į i. SAF posistemį;
- naudojantis žiniatinklio paslauga, skirta i. SAF duomenų rinkmenai pateikti;
- tiesioginis duomenų įvedimas į i. SAF per naudotojo sąsają;
- Fiziniai asmenys gaunamų ir išrašomų PVM sąskaitų faktūrų duomenis gali pateikti tiesiogiai i. SAF posistemyje gaudami ir išrašydami elektronines PVM sąskaitas faktūras ir pasirinkę jas įtraukti į registrus.

Elektroninis sąskaitų faktūrų posistemis (i. SAF)

- Gaunamų PVM sąskaitų faktūrų registre PVM sąskaitos faktūros registruojamos pagal jų gavimo datą (neatsižvelgiant į jų išrašymo datą).
- Išrašomų PVM sąskaitų faktūrų registre PVM sąskaitos faktūros registruojamos pagal jų išrašymo datą.

Elektroninis sąskaitų faktūrų posistemis (i. SAF)

PVM sąskaitų faktūrų registruose neregistruojama:

- PVM neapmokestinamų finansinių (PVMĮ 28 straipsnis) ir PVM neapmokestinamų draudimo (PVMĮ 27 straipsnis) paslaugų įsigijimo dokumentai, kurie prilyginami PVM sąskaitoms faktūroms;
- iš užsienio gautos sąskaitos, kai nėra prievolės apskaičiuoti ir deklaruoti pardavimo PVM Lietuvoje;
- dokumentai, kuriais įforminami sandoriai, kurie nėra PVM objektas, pvz., užstatai už pakuotę, žyminiai mokesčiai ir pan.;
- kasos aparato kvitai, kurie laikomi PVM sąskaitomis faktūromis.

Elektroninis sąskaitų faktūrų posistemis (i.SAF)

Visa informacija apie i. SAF rinkmeną skelbiama VMI interneto svetainėje

<http://www.vmi.lt/cms/i.mas>

1. PVM sąskaitų faktūrų registrų duomenų tvarkymo ir pateikimo taisyklės (*ir anglų kalba*)
2. i.SAF duomenų rinkmenos aprašymas (taisyklių priedas) (*ir anglų kalba*)
3. i.SAF duomenų rinkmenos XML struktūros aprašas (= i.SAF XSD) failas atsidaro su specialiaja programa, skirta daugiau programuotojams (XML struktūros apibrėžimas – *angl. XML Schema Definition – XSD*)
4. i.SAF duomenų rinkmenos XML struktūros aprašo aprašymas (= i.SAF XSD aprašymas)

Mokesčių sumokėjimas

- VMI Biudžeto pajamų surenkamąsias sąskaitas galima rasti VMI prie FM interneto svetainėje adresu <http://www.vmi.lt/cms/biudzeto-pajamu-surenkamoji-saskaita>.
- Lėšų gavėjas – Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, juridinio asmens kodas 188659752.
- **Įmokų kodai:**
- Metinėje pajamų deklaracijoje apskaičiuotas gyventojų pajamų mokestis - **1441** (turi būti sumokėtas iki kitų metų gegužės 1 d.),
- PVM – **1001**.

Teisės aktai

- Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas
- Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymas
- Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymas
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 29 d. nutarimas Nr. 780 „Dėl mokesčiams apskaičiuoti naudojamų apskaitos dokumentų išrašymo ir pripažinimo taisyklių patvirtinimo“
- Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. vasario 17 d. įsakymas Nr. 1K-040 „Dėl gyventojų, besiverčiančių individualia veikla (išskyrus įsigijusius verslo liudijimus), buhalterinės apskaitos taisyklių patvirtinimo“

Teisės aktai

- Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. rugsėjo 25 d. įsakymas Nr. 303 „Dėl nuolatinio Lietuvos gyventojo su individualios veiklos pajamų gavimu arba uždirbimu susijusių išlaidų priskyrimo leidžiamiems atskaitymams bei jų apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“
- Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2002 m. gruodžio 24 d. įsakymas Nr. 372 „Dėl Fizinio asmens pranešimo apie ilgalaikio turto ar jo dalies priskyrimą vykdomai individualiai ir / arba kitai ekonominei veiklai FR0457 formos ir jos papildomo lapo FR0457P formos pildymo bei pateikimo mokesčių administratoriui taisyklių patvirtinimo“
- Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. vasario 11 d. įsakymas Nr. 40 „Dėl skolų beviltiškumo bei pastangų susigrąžinti šias skolas įrodymo ir beviltiškų skolų sumų apskaičiavimo taisyklių patvirtinimo“

Teisės aktai

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimas Nr. 1283 „Dėl Kasos aparatų diegimo ir naudojimo tvarkos patvirtinimo“
- Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2003 m. rugsėjo 18 d. įsakymas Nr. V-255 „Dėl Kasos aparatų naudojimo taisyklių patvirtinimo“
- Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2012 m. balandžio 3 d. įsakymas Nr. VA-40 „Dėl kasos aparato nenaudojimo atvejų, kai kasos aparato neįmanoma naudoti dėl objektyvių priežasčių arba kasos aparato naudojimas sukeltų akivaizdžiai neproporcingą administracinę naštą, ir apskaitos dokumento išrašymo“

Teisės aktai

- Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2012 m. vasario 20 d. įsakymas Nr. VA-20 „Dėl taksometro registravimo Valstybinėje mokesčių inspekcijoje ir jo dokumentų pildymo taisyklių patvirtinimo“
- Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. kovo 1 d. įsakymas Nr. VA-29 „Dėl Pridėtinės vertės mokesčio deklaracijos ir kitų su šiuo mokesčiu susijusių formų užpildymo taisyklių patvirtinimo“

Teisės aktai

- Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. kovo 12 d. įsakymas Nr. VA-34 „Dėl Prekių tiekimo ir paslaugų teikimo į kitas Europos Sąjungos valstybes nares ataskaitos FR0564 formos užpildymo, teikimo ir tikslinimo taisyklių patvirtinimo“
- Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. balandžio 21 d. įsakymas Nr. VA-55 „Dėl Pridėtinės vertės mokesčio sąskaitų faktūrų registrų duomenų tvarkymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“

Registracijos į VMI seminarus būdai

Užsiregistruoti arba išsiregistruoti galima:

- **elektroniniu būdu VMI Renginių sistemoje**
<https://www.vmi.lt/renginiai/>
- **telefonu 1882 arba +370 5 260 5060.**

E. seminarų įrašai skelbiami Renginių sistemoje.

Valstybinė mokesčių inspekcija primena, kad:

Savarankiškai aktualią informaciją mokesčių klausimais, seminarų dalijamąją medžiagą, paaiškinimus ir komentarus galite rasti adresu www.vmi.lt.

Greičiausiai informatyvius atsakymus visais mokesčių klausimais gausite paskambinę **telefonu 1882 arba + 370 5 260 5060.**

Telefonu suteikta konsultacija yra lygiavertė rašytinei, nes pokalbiai yra įrašomi bei saugomi 5 metus.

Dėkojame už dėmesį